

#justiceelates

**СОЛІДАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
КЕРІВНИКА БОРЖНИКА В МЕЖАХ
СПРАВИ ПРО БАНКРУТСТВО**

Дмитро Тиліпський
радник EQUITY

Обов'язок:

ч.6 ст. 34

Кодексу України з процедур банкрутства

**боржник зобов'язаний
звернутися**

до господарського суду із заявою
про відкриття провадження у
справі у разі, якщо:

- 1** задоволення вимог одного або кількох кредиторів призведе до неможливості виконання грошових зобов'язань боржника в повному обсязі перед іншими кредиторами (загроза неплатоспроможності),
- 2** та в інших випадках, передбачених цим Кодексом.

Відповідальність:

Якщо керівник боржника допустив порушення цих вимог, він несе солідарну відповідальність за незадоволення вимог кредиторів.

Процедура

Питання порушення керівником боржника зазначених вимог підлягає розгляду господарським судом. У разі виявлення такого порушення про це зазначається в ухвалі суду, що є підставою для подальшого звернення кредиторів своїх вимог до зазначеної особи.

Як було раніше?

Обов'язок боржника звернутись із відповідною заявою про відкриття провадження про банкрутство у випадку загрози неплатоспроможності був передбачений і в Законі України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», проте без дієвої санкції за невиконання такого обов'язку **ця норма залишалась мертвою та не застосовувалась на практиці.**

Частина 6 статті 95 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» встановлювала, що власник майна боржника, керівник боржника, голова ліквідаційної комісії, які допустили порушення вимог частини першої цієї **статті** (примітка: порушення процедури добровільної ліквідації), **несуть солідарну відповідальність за незадоволення вимог кредиторів.**

Чи можна застосовувати до введення в дію Кодексу з процедур банкрутства?

Відповідно до ч. 1 ст. 58 Конституції України закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

Підстави застосування солідарної відповідальності керівника боржника згідно ч. 6 ст. 95 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» та ч.6 ст. 34 Кодексу України з процедур банкрутства є різними.

Відтак, застосування ч.6 ст. 34 Кодексу України з процедур банкрутства до введення в дію Кодексу є протиправним.

Постанова КГС від 09.12.2021 у справі № 908/639/21, Постанова КГС від 27.07.2022 у справі № 902/1023/19.

Що треба доказувати в суді?

До предмету доказування при вирішенні питання покладення на керівника боржника солідарної відповідальності у справі про банкрутство, належить встановлення обставин:

1 виникнення обставин, визначених абзацом першим частини шостої статті 34 КУЗПБ щодо загрози неплатоспроможності боржника

2 момент виникнення загрози неплатоспроможності боржника

3 факту неподання керівником боржника до суду заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство боржника в місячний строк з дня виникнення такого обов'язку

4 обсягу грошових зобов'язань боржника, на момент виникнення загрози неплатоспроможності боржника

- Постанова КГС від 09.06.2022 у справі № 904/76/21
- Постанова КГС від 02.11.2022 у справі № 902/1068/20

Що із виною керівника боржника?

Частиною шостою статті 34 КУзПБ закріплено **презумпцію вини керівника боржника** у недотриманні ним обов`язку визначеного абзацом першим цієї норми, адже положення абзацу першого цієї норми визначають імперативним обов`язок керівника боржника зі звернення до суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство.

Однак наведена презумпція є спростовною...

Постанова КГС від 09.06.2022
у справі № 904/76/21

Чи можна застосувати солідарну відповідальність до колишнього керівника?

Суб'єктом солідарної відповідальності є керівник боржника, в тому числі повноваження якого на час відкриття/здійснення провадження у справі про банкрутство припинились.

Постанова КГС від 09.06.2022 у справі № 904/76/21

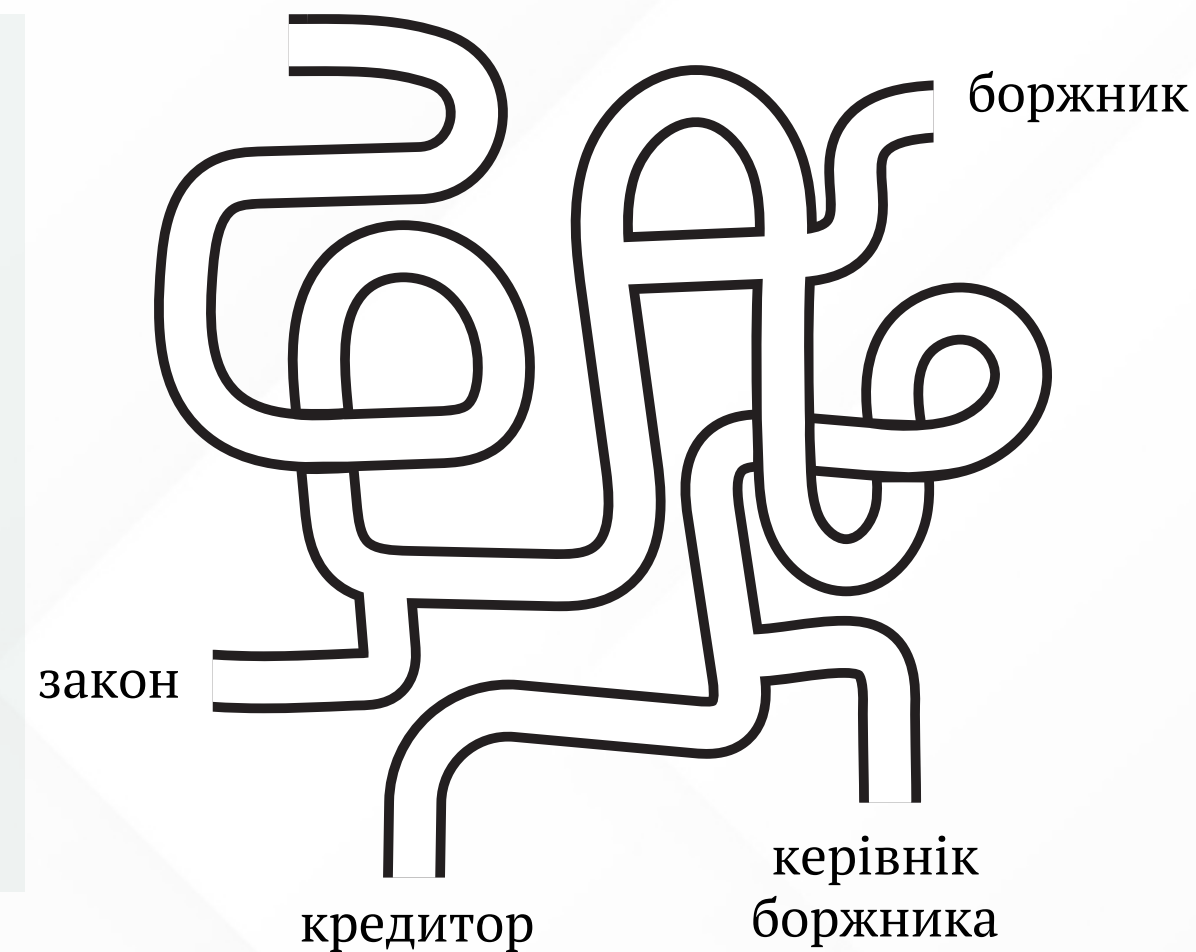
Коли настає загроза неплатоспроможності та що воно таке?

Поняття та ознаки загрози неплатоспроможності

НЕ ДЕТАЛІЗОВАНО

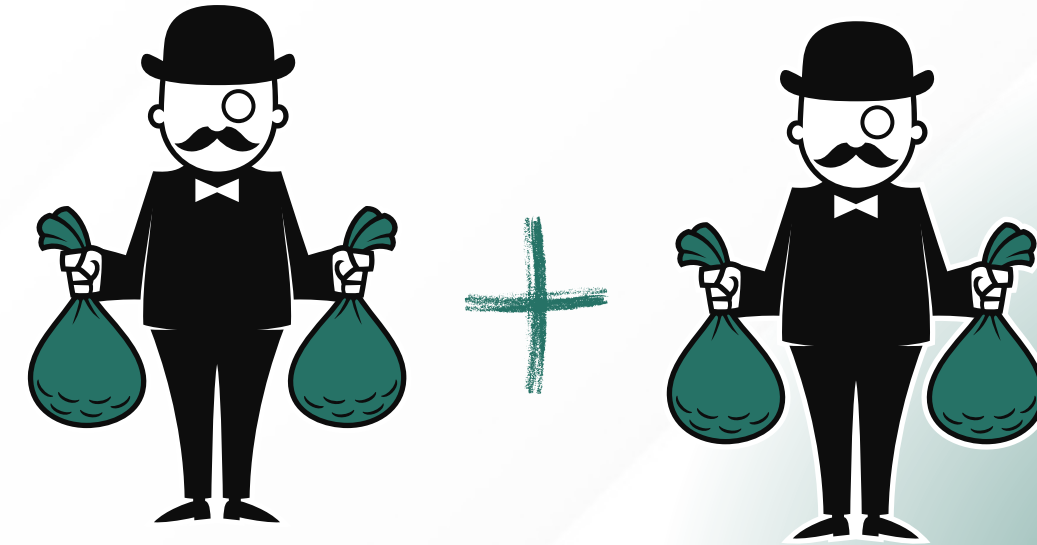
належним чином в законодавстві України, зокрема в Кодексі, що породжує різне тлумачення як учасниками справи про банкрутство, так і судами різних інстанцій.

неплатоспроможність

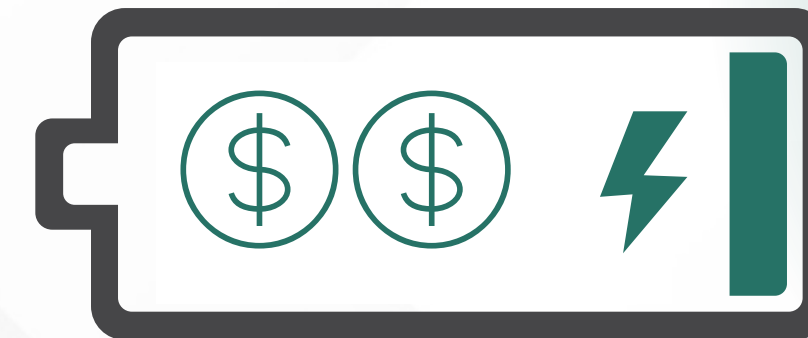

Для встановлення щодо боржника факту загрози неплатоспроможності необхідне:

1 існування у боржника щонайменше перед двома кредиторами грошових зобов'язань, строк виконання яких настав та визначається за правилами закону, що регулює відповідні правовідносини;

2 розмір всіх активів боржника є меншим, ніж сумарний розмір грошових зобов'язань перед всіма кредиторами боржника, строк виконання яких настав за правилами закону, що регулює відповідні правовідносини (купівлі-продажу, поставки, підяду, позики, бюджетні та податкові тощо).

- Постанова КГС від 09.06.2022 у справі № 904/76/21
- Постанова КГС від 02.11.2022 року у справі № 902/1068/20
- Постанова КГС від 06.10.2022 у справі № 903/988/20
- Постанова КГС від 15.06.2021 у справі № 910/2971/20
- Постанова КГС від 14.09.2021 у справі № 902/1023/19

Судове тлумачення загрози неплатоспроможності

Стан загрози неплатоспроможності, тобто об'єктивне банкрутство (критичний момент з настанням якого боржник через зниження вартості чистих активів став нездатним у повному обсязі задовольнити вимоги кредиторів, у тому числі і щодо сплати обов'язкових платежів).

Постанова КГС від 09.06.2022 у справі № 904/76/21

Як визначити розмір своїх зобов'язань?

Судова практика щодо тлумачення поняття потенційної загрози неплатоспроможності висловлювала позицію, що така загроза виникає незалежно від того,

1 чи виносились судові рішення про стягнення з боржника коштів

2 чи порушувалось щодо боржника виконавче провадження

- Постанова КГС від 09.06.2022 у справі № 904/76/21
- Постанова КГС від 15.06.2021 у справі № 910/2971/20
- Постанова КГС від 14.09.2021 у справі № 902/1023/19
- Постанова КГС від 10.10.2018 у справі № 904/911/18

Баланс не баланс

Докази загрози неплатоспроможності можуть міститися у балансі, який є невід'ємною складовою фінансової звітності.

Сам по собі баланс не може розглядатися як безумовний доказ початку виникнення у нього будь-якого зобов'язання перед конкретним кредитором з метою визначення необхідності звернення керівника боржника до суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство.

Постанова КГС від 15.06.2021
у справі № 910/2971/20

Постанова КГС від 14.09.2021
у справі № 902/1023/19

Постанова КГС від 09.06.2022
у справі № 904/76/21

Коли та хто може починати притягати до відповідальності?

Коли

На будь-якій стадії провадження у справі про банкрутство боржника.

Хто

Будь-який учасник справи про банкрутство (як правило, кредитор, арбітражний керуючий).

Яка процедура?

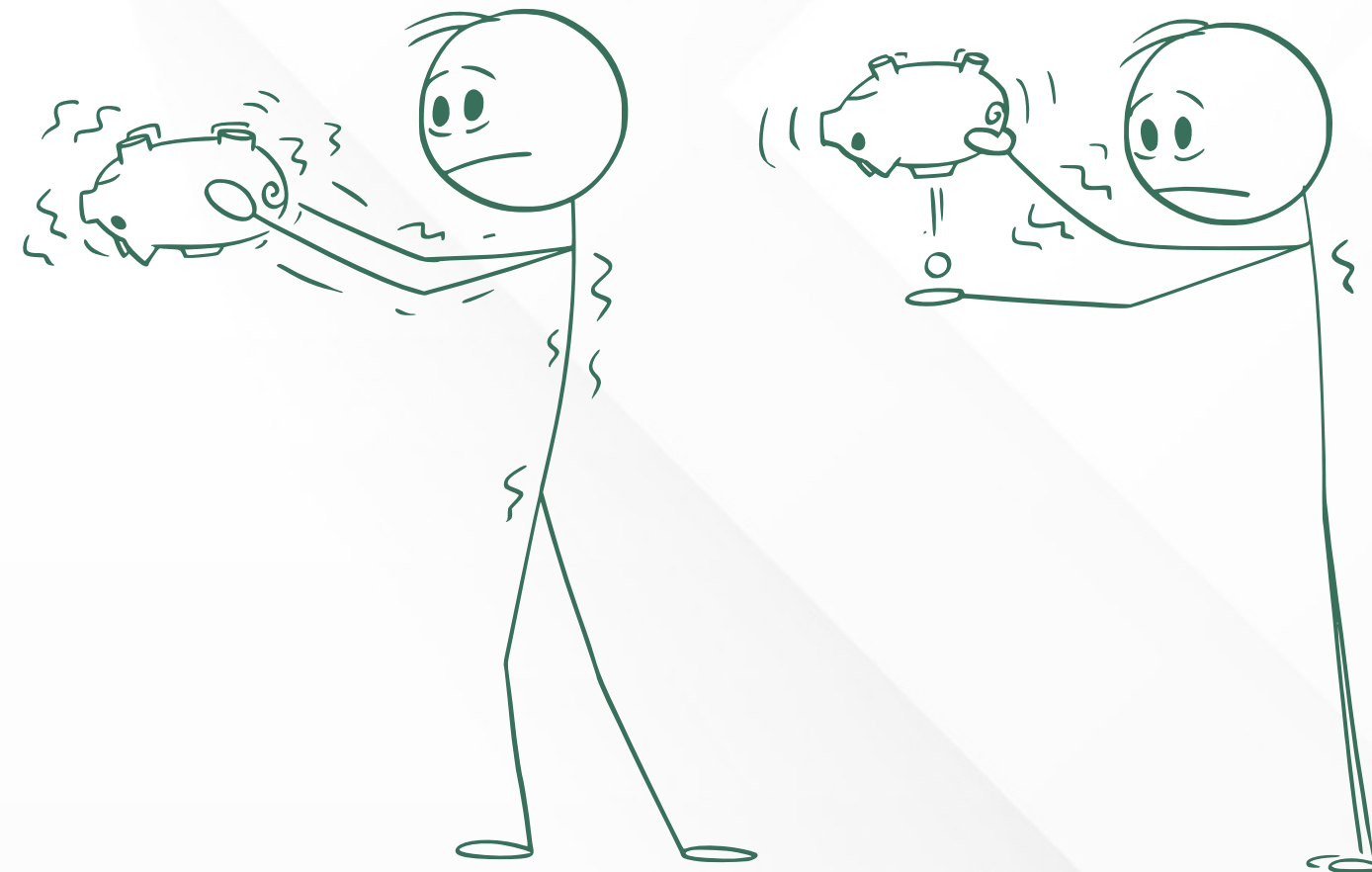
I етап

ухвала суду, в якій встановлюються факти наявності/відсутності:

- загрози неплатоспроможності боржника;
- порушення керівником боржника імперативно визначеного абзацом першим ч. 6 ст. 34 КУЗПБ обов'язку зі звернення до суду з заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство
- вини керівника боржника в невиконанні цього обов'язку

II етап

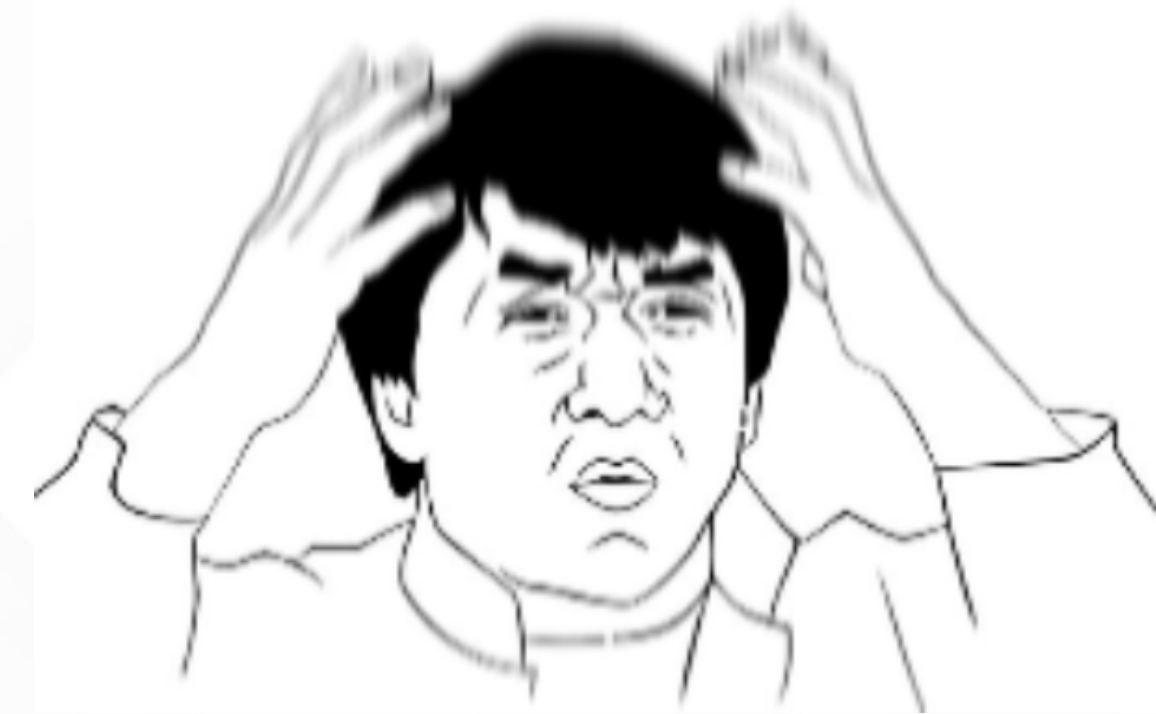
ухвала суду про покладення солідарної відповідальності за виконання зобов'язання перед конкретним кредитором (право на застосування належить виключно кредиторам боржника)

Чи може бути звільнений від солідарної відповідальності керівник?

Незважаючи на тимчасові фінансові ускладнення, керівник:

- ▶ добросовісно розраховував на їх подолання
- ▶ в розумний строк
- ▶ доклав залежних від себе максимальних зусиль для досягнення такого результату

то такий керівник з урахуванням загальноправових принципів юридичної відповідальності **може бути звільненим від солідарної відповідальності**
(Постанова КГС від 09.06.2022 у справі № 904/76/21)

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА!

